לפסול במקום אחים ולחלוץ שלא במקום

אחים איכא בינייהו:

הדרן עלך על אלו מומין

מומין אלו מאבין קבועין בין עוברים מ

הכילון והלפתן והמקבן ושראשו שקום (כ) וסקיפת ובעלי חטרות רבי יהודה מכשיר

וחכמים פוסלין הקרח פסול איזהו קרח כל

שאין לו שימה של שער (י) מוקפת מאוון לאוון

אם יש לו ה"ז כשר: גמ' אמאי והאיכא

יבלת דלא כתיב באורייתא באדם ותו דק

תבלול דלא כתיבי בבהמה מילף ילפי מהדדי

דתניא באדם לא נאמר בו יבלת בבהמה לא

נאמר דק תבלול מנין ליתן את האמור של

זה בזה ואת האמור של זה בזה ת"ל יגרב יגרב

ם ילפת ילפת לגזירה שוה מפני דאי לא מפני

איכא למיפרך אדם מבהמה לא יליף שכן היא

עצמה קריבה לגבי מזבח בהמה מאדם לא

ילפא שכן נתרבה במצות לאיי אפנויי מפני

לכתוב רחמנא ילפת ולא בעי גרב ואנא אמינא

ומה ילפת דלא מאיםא הוי מומא גרב דמאים

לא כל שכן גרב גרב יו דכתב רחמנא למה

לי לאפנויי ולכתבינהו רחמנא כולהו בחד

וגרב וילפת הכא והכא ולילפו 🕫 מחדא

אהייא בהי ליכתב רחמנא אי כתב באדם

הוה אמינא כל דפסול באדם פסול בבהמה

קלום 🕫 וחומין דליתנהו באדם בבהמה נמי

לא ליפסלו (ס) ולכתוב רחמנא כולהו

בבהמה הוה אמינא כל דפסול בבהמה פסול

באדם גבן וחרום דליתנהו בבהמה באדם נמי

לא לפסלו ולכתבינהו רחמנא כולהו בחד

והנך דליתנהו 🌣 באידך מולכתוב רחמנא

בבהמה והנך דליתנהו באידך לכתוב באדם

וגרב וילפת הכא והכא ולילפי מהדדי אלא

כתנא דבי רבי ישמעאל ידתנא דבי רבי

ישמעאל כל פרשה שנאמרה ונשנית לא

נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה אמר

רבא למה לי דכתב רחמנא יו מום באדם מום

בקדשים מום בבכור צריכא דאי כתב רחמנא

מום באדם שכן נתרבה במצות אדם מבכור

פרב המה לא אתי שכן הוא עצמו קרב 🖪 ח

לגבי מזבח קדשים מבכור לא אתי שכן

קדושתו מרחם אדם מקדשים לא אתי שכן

הן עצמן קריבין בכור מקדשים לא אתי שכן

קדושתו מרובה יו חדא מחדא לא אתיא תיתי

חדא מתרתי יו מהי תיתי לא לכתב רחמנא

בבכור ותיתי מהגך מה להגך שכן קרושתן

מרובה ונוהגין בפשומין [לא לכתוב]

בקדשים ותיתי מהגך מה להגך שכן קדושתן

מאליהן ס[לא לכתוב] באדם ותיתי מהגך

מה להגך שכן הן עצמן קריבין יו לגבי מזבח

צריכי: יתר עליהן באדם: מנא ה"מ א"ר

יוחנן דאמר קרא בל איש אשר בו מום

מזרע אהרן איש ים ששוה בזרעו של אהרן

פוסלין באדם (6) ויתר עליהן פ

שימה מקובצת ל) בין עוברים. דמומין עוברים דפסולים באדם נפקא לן מדילפינן מבהמ' וגבי בהמה כתיב מום בם ודרשינן בפרק . התערובות [דף עז ע״ב] מום בם הוא דלא ירצה הא עבר מומז ירצה אף באדם כתיב מום בם ירצה אף באדם כתיב מום בם ודרשינן הא עבר מומן ירצה כמו בבהמה. ת״ח: כן עליהן באדם הכילון: גן גרב ס״א וילפת גרב וילפת לגז״ש: דן גרב גרב דכתב רתפנא למה לי. הקשה הר״ר אלחנן והא איצטרך לכדרבא כוי וליכא למימר דכיון דמופנה מצד אחד חשיב ליה מופנה כדאמר לעיל גבי מעשר בהמה דאינו לפיל גבי מעשר בהמה האינו נמכר משום דגמרינן גז"ש לא יגאל לא יגאל מחרמים אע"ג דלאו מופנה אלא מצד אחד דהא מדכתיב רחמנא ילפת בהדי גרב באדם ובבהמה ש"מ דבעינן מופנה משני צדדין דאי לא בעינן אלא מצד אחד לא לכתב אלא חד ילפת בהדי גרב ואומר הר״י כיון דלא איצטריך לעיל לדרש רבא אלא לדיוקא דעלמא דגרב הוי מומא הא חריץ לא הוי מומא הוי מומא או שמא הוי מצי למכתב שום או שמא הוי מצי למכתב שום נגע אחר דמאוסה ודמי לחריץ. לשון תו״ח: סן קלוט וחוטין דליתנהו באדם. דאדם אינו מפריס פרסה כו׳ ואום אינו מפויט פוטה כו מיהו לכאורה הוי משמע דאף במקום שיש שינים בבהמה כגון למטה פוסלין אף החוטין והיה אומר הר״ר אלחנן לפי שהבהמה פיה ארוך ופתוח הרבה וכי פגום . קצת מחזי והוי מום שבגלוי אבל קבת מחדי הוהי מום שבגלי האי הוהי באדם לא מחזי כולי האי והוי מום שבסתר. ת"ח: ון ליכתב רחמנא מתי׳ לכתוב עד תי׳ וגרב נמחק: זו רחמנא מומיז באדם נמוק: זן רוזמנא מומין באדם מומין בקדשים מומין בככור צריכא דאי כתב רחמנא מומין באדם: ז) תי׳ בהמה נמחק: ען מרובה. גליון דקדשים נוהגין בין בזכרים ובין בנקבות: ין מתרתי בהי לא לכתוב לא . לכתוב רחמנא בבכור: יאן קרבין על גבי מזבח הילכך צריכי: יכן איש ששוה בזרעו של אהרן. נמי במתני׳ גבן שהוא מום גמור ומרוח אשך דהוי נמי גמור ופסול משום מחלל עבודה דהא כתיב באורייתא ותירץ ר"י ימדקאמר האמור בתורה גבי גבן או מרוח אשך משמע שפיר ראתא לפרושי דאלו פוסלין לבד משום מום גמור מחלל עבודה נשום גמור להיא האחרים. ת"ח: יגן האחין ואם רצה: יון תי מפרש בגמרא נמחק: עון אמאי פוסלין: עון והא איכא יבלת: זון מומי אדם הוא רכתיב ולא: יח אהייא (דהוי) וכוניב ראו: יען אורא (יודי) ליכתב: יען שינים בשל החוטין ואין כו׳ ובהמה היא דאין לה: כן ושנגממו נפקי מחרוץ: כאן שחוטמו משוקע בין: כנן דמומין פוסלין באדם בין: ~. ומומין פוסלין בב לגן פוסלין בקדשים:

רבינו גרשום (המשך)

בעינן באדם פרסות סדוקות: גבן וחרום דליתנהו בבהמה בעינן באום פוחת סווקות: גבן וחרום דליתנהו בבהמה דגיבן זה שגביניו שוכבין וליכא לבהמה גבינין: וחרום. זה הכוחל שתי עיניו כאחת שחוטמו שקוע ואין לו חוטם בין עין לעין ויכול לכחול זה מזה שאין עיכוב חוטם בין . נין לעין. וחוטם ליכא בבהמה ואינו כוחל: וליכתבינהו לכולהו מומי דשייכי בחד אי באדם מומי: והנך דליתנהו. ביה כגון מומי: והנך דליתנהו. ביה כגון בבהמה ולא ליכתוב בה תו מכל מומי אלא גרב וילפת. ולילפי מהדדי כל הוי מומי דשייכי שנתחדש בהן אגב דאיכא בהאי

י ושייך באדם חוטין ובמקום עלם כמו בבהמה וכן נתוק וכרות לא כתיבי באדם וגבן לא כתיב בבהמה ואע"ג דשייך [בבהמה] למאן דמפרש לקמן ששדרתו עקומה ולא מוקי לה בגביני עיניו וא״ת אין לו בינים או שאין לו

אלא בילה אחת דתנן לעיל (דף מ.) גבי בהמה הרי זה י [מום] ואין י [זה] אלא ממרוח אשך דקאמר ח"ק לקמן בפירקין 0 אין לו ביצים או שאין לו אלא בינה אחת זהו מרוח אשך האמור בתורה וילפינן בהמה מאדם בג"ש דבסמוך תינח לת"ק אלא לרבי ישמעאל ור"ע דאמרי חסר אשך מיבעי ליה מנא להו דאינהו גופייהו חשבי ליה מומא בפירקין דלעיל ואי נפקא לן ממומין שבגלוי ואינן חוזרין א"כ לת"ק למה לי קרא להכי ואינהו נמי הוה מוקמי קרא להכי אי לאו משום דחסר אשך מבעי ליה דאין לחלק בין אדם לבחמה משום דבחמה יש לה שני כיסין וחשיב מום טפי דהא אפי׳ אין לו בינים כלל מ׳ (למעוטי) מבעי ליה למעוטי ממרוח אשך ושמא י"ל בכי האי גוונא שייך לומר דנשנה בשביל דבר שנתחדש בה כדר׳ ישמעאל דבסמוך וניחא נמי השתא אפי׳ יש

מומין שנכתבו אע"ג דהוו נפקי ממום

שבגלוי ואינו חוזר: גרב דכתב רחמנא ל"ל סלמעומי. תימה הא אינטריך לכדאמר רבא בפירקין דלעיל (דף מא.) דלהכי כתב רחמנא גרב למימר דחרון במקום בשר לא הוי מומא ומיהו תרי גרב ותרי ילפת כתיבי חד באדם וחד בבהמה ואייתר חד לאפנויי ם אבל ע"כ לא הוי מופנה אלא מצד אחד ואיכא למ״ד ב״ק (דף כה:) דמשיבין ועוד דמדנקט בברייתא ת"ל גרב גרב ילפת ילפת ל"ל למעבד גזירה שוה בתרווייהו משמע דנקיט הכי משום דבכל הני תרי דוכתי כתיב גרב בהדי ילפת לאפנויי וי"ל דמשום דרשא דרבא דלעיל לא מפיק הפנאה מהכא כיון דלפי דרשא לא מיתוקמא גרב לגופיה אלא ללמד ש החרום במקום בשר: גבן וחרום דלא איתנהו בבהמה. היינו לת"ק דלקמן בפירקין דמוקי גבן בגביני עינים אבל לרבי חנינא בן אנטיגנוס דאמר שיש לו שני גבין ושני שדראות שייך שפיר בבהמה ולהכי לא קאמר נמי מרוח אשך דליתיה לר׳ חנינא בן אנטיגנוס דאמר כל שמראיו

השוכים דלא איירי אליביה: למה לי דכתב רחמנא מום באדם

מום בבכור מום בקדשים צריבי בו'. תימה למאי דקאמר לריכי דמשמע דלא ילפינן מהדדי מנלו באדם ובהדשים כל מום שבגלוי ואינו חוזר דגבי בכור הוא דדרשינן ליה לעיל בפרק על אלו מומין (דף לה.) מכלל ופרט פי וכן מומין דגבי אדם ובקדשים דלא כתיבי בבכור דאיכא דלא נפקי מכל מום רע כגון דק תבלול כדפי׳ בקונטרס בריש פירקין ויש לומר הואיל דגלי גלי:

לפסול במקום אחין. אם יש עמו אחים הגונים והלך הוא וחלך לה הא איבא יבדת. ה"נ הוי מצי למיפרך מחרוך דלא כתיב באדם א מיי פייו מהלי ביאת מקדש לרבי יהודה לאו כלום עבד ולא פסלה מן האחין ים רלה אחד מן האחין לייבם מייבם ולרבי יוסי דמחזיק ליה בספק פסלה מן האחין דשמא חלינתו חלינה ואין אחד מן האחין יכול לייבמה דכיון דלא בנה

שוב לא יבנהי אלא חוזרין וחולנין לה: ולחלוך שלה במקום החין. הם חין אחין אלא טומטום לרבי יהודה מיפטרא בולא כלום דהא ודאי סרים הוא וכליתיה דמי ולר׳ יוסי בעיא חלינה שמא לאו סריס הוא והאי דקאמר לא יחלוץ במקום אחין קאמר:

הדרן עלך על אלו מומין

מומין **אלו.** האמורין בבכור פוסלין לכהן " לעבודה: בין קבועין בין עוברין. כל זמן שהן בו: הכילון והליפתם והמקבן. מפרש בגמרא [ע"ב]: ושראשו שקוט וסקיפת. יה מפרש בגמרא [שם]: ובעלי הטרוח. פלוגתא אבל הנך כילון וליפתם וכולהו דברי הכל: חערות. חלדרוב"ש: גבו' אמאי. שח פסולין באדם: והא יבלת. דלח כחיבה בחדם: וחו דק סבלול. דאמרן גבי מומי יו בכור (ו) הוא ולא כתיב בבהמה דבשלמא כולהו אינך דמנינן ביה כמו חוטין וונב העגל שאינה מגעת לארכובה מכל מום רעש נפקי אלא דק ותבלול איכא למיפרך מדגלינהו רחמנא באדם ובבהמה לא גלינהו ש"מ לא פסלי בבהמה. ומשני מילף ילפי מהדדי: גרב דמאים. מילפת דקשה הוא כחרם ומשקע בבשר ועושה חרילין: וליכתבינהו רחמנה לכולהו. מומי או באדם או בבהמה: וגרב וילפת הכא והכא. גרב לגזירה שוה וילפת לגלויי עלה דגרב דמופנה הוא אמאי כתב עור ופסח ושבור הכא והכא: אהייאים ליכתב. בהי מינייהו לכתבינהו רחמנא דלילף אידך מיניה: קלוט וחוטין דליתנהו באדם. דאדם אינו מפרים פרסה ואינן נוהגין בו מומי חוטין דאדם יש לו שינים יש ואין נראין החוטין ובהמה הוא דאיתש לה שיניים למעלה ונראין החוטים ונפסלת בפגיתתן: בבהמה נמי נה פסלי. להכי כתב רחמנה מומים בבהמה ומנה בה קלוט וחוטין שנפגמו ושנגממו ס דנפקי מחרוץ: גבן וחרום ליתנהו בבהמה. דגבן היינו שיש לו גבינים שקורין שורליל"ש ובהמה לית לה גבינים וחרום היינו שחוטמו לאוֹ(ח) בין שתי עיניו ובהמה אין לה חוטם בין העינים: והנך דליתנהו באידך. דלא שייכי ביה ליכתב באידך: שנתחדש בה. והכא איכא חידוש באדם גבן וחרום ובבהמה קלוט וחוטין: למה לי. למיכתב דמומין יכו פסולין באדם ומומין פסולין בבכור דכתיב (דברים טו) וכי יהיה בו מום וגו' ומומין כם פסולין בקדשים: אדם מבכור לא אתי. כלומר אי כתב בבכור ולא כתב בהנך אדם מבכור לא אתי מה לבכור דין הוא שיפסלנו המום שכן הוא עלמו קרב: אדם מקדשים לא אתי. כלומר אי כתב בקדשים ולא כתב בהנך הנך לא אתו מינייהו: קדושתן ולעיל ג: כתובות עה.ו. ב) ל"ל יה) נכפיר ג. כמוכחת שהון, כל כל מהדדי ל"ק, ג) באדם לכחוב כו" דלימנהו בבהמה לכחוב ל"ק, ד) שבועות יט. ב"ק סד: סוטה ג. [מנחות י.], ד) ל"ק, ו) [יבמות י:], 1) בכהן ל"ק, ד) [דברים טו], מ) הלח״ח בח״ב חהל׳ אחורי חזבת ט) הנח"מ בפ"ב מהרי חסורי מובח
ה"ב העתיק דאין לה, י) ז"ל ושייך
באדם חרוץ במקום עלם כרי ז"ק,
ל"ק, ל) [דף מד:], מ) ז"ק מ"ו,
ל"ל לאפטיי, מ) ז"ל אבל א"כ לא הוי כו' ל"ק, ע) ל"ל אחרוץ, י הואי כו ל ק, ע) ל ל מתרון,) צ"ל וכן מומין דכתיב גבי אדם בקדשים ולא כתיב בבכור כו' צ"ק,

תורה אור השלם

ו. או גבּן אוֹ דַק אוֹ תְּבַלְּל בְּעִינוֹ אוֹ גָרָב אוֹ יַלֶּפֶּת אוֹ ויקרא כא כ מַרוֹחַ אַשַּׁרְּ: 2. עורת או שבור או חרוץ או 2. עַּהָּרָת אוֹ עְּבהּ אוֹ וְּוּוּדְּץ אוֹ נְבֶּבָּת לֹא נַבְּבָּת אוֹ נְלֶפֶת לֹא תַקְרִיבּוּ אַלָּה לִייְ וְאִשָּׁה לֹא תִקְרִיבּוּ אַלָּה לִייְיִ וְאִשָּׁה לֹא תְתְנוּ מָהָם עַל הַמִּוְבָּח לְיִיִּי ויקרא כב כב

י קייו כב כב. 3. כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם מְזֶרֵע. אָהָרֹן הַכּהַן לֹא יְגַשׁ לְהַקְּרִיב אָת אָשַׁי יְיָ מוּם בּוֹ אַת לֶחָם אַלֹּהִיו לֹא יָגַשׁ לְהַקְרִיב:

ויקרא כא כא

הגהות הב"ח

(A) במשנה פוסלין נאדס יותר עליהן באדם הכילון וכו' ושראשו (שקוט) תו"מ ונ"ב ס"א שקרע: (כ) שם רו״מ (ז״ב פ״ה שקרע: (כ) שם רשקיפס ובעלי החטוטרות: (ג) שם מקפת מחון לחון ואם: (ד) גם' ולילפו מהדדי חסיים לכתוב כל״ל ותיכת בסי נתחק: (כ) שם בנסתה ותיכת בסי נתחק: (כ) שם בנסתה נמי לא ליפסלו ואי כתב רחמנא: (ו) שם אדם מבכור לא אמי כל"ל (ז) בם מהט מככול כנו למי ב"" ב"" ב"" ב"" ב" מומי בכור מום הוא:
(מ) ב"ה גבן וכו' שחוטמו שקוע ביו שתי:

לעזי רש"י

חלדרו**בי״ש**. גיבן. שורציל"ש. גבות-עיניים.

מוסף רש"י

לפסול במקום אחים. אס י לפסוד במקום אדים. חם ים אחין שלימים עמו וחלץ לה טומטום, לרי יהודה דאמת שהוא ססרים, מחזיק ליה בסרים ודאי ולא פסלה על האחין ומחייבמת, ולר יוסי שמא קסני, ספיקא הוא ופסלה על האחין דלומא לאו סרים הוה וחלילה היא (יבמות פג:) יאים תופים יאמן (יבוחו פופ). ולחלוץ שלא במקום אחים. אם אין אם את אלא הוא, לר' יהודה לא בעיא חלילה מיניה, לר' יוסי ברבי יהודה בעיא חלילה מספק

פונט. (שם). הדרן עלך על אלו מומין פוסלין באדם. בכהן, כל זמן שמוס בו לא יעבוד (לעיל ג:). כל פרשה שנאמרה ונשנית כו׳. אורחיה דקרא לחזור ולשנות את האמור מפני דבר אחד המתחדש בכפילתו (סוטה ג.).

רבינו גרשום

ודאי משום הכי חולצת: מאי בינייהו. בין לרי יהודה דאמר ודאי סריס חמה הוי ובין לרי יוסי דאמר ספק מיכדי בין מר ובין מר לא חולץ קאמר מר רבין מו לא הולץ קאמו אמר רבא לפסול במקום אחין וליחלוץ שלא במקום אחים איכא בינייהו. לר' יהודה דאמר שמא ימצא סריס חמה פוסל במקום אחים שאם עשה בה . מאמר אמרינז דילמא לאו סריס בתכה אבה בן דיי מא לאו סריס הוא ופסלה על האחין וכן נמי אי ליכא אחין אלא הוא חולץ. ולר' יהודה דאמר שהוא כמרים לא פסל במקום אחין ולא חולץ שלא במקום אחיז. והאי דקאמר יומי מוממות לא חולש הייוו

אדם קדושתו מרובה במצות: איש השוה בורעו של אהרן. הוא דבעי מומא הא אין שוה בורעו של אהרן בלא מומא נמי מיפסיל: מאי

דליכא בהאי משום הכי כתבינהו תרי זימני: אדם כהן שכן נתרבה במצות הרבה מה שאין כן לא בבכור ולא בקדשים: שכן קדושתן דיכיא בהואי משום הכי כתבינהו תרי זימני: אדם כהן שכן נתרבה במצות הרבה מה שאין כן זא מבלכור ולא בקרשים: שכן קרושתן מרובה שקדשים נוהגין בין בזכרים בין בנקבות ועוד שיש להן קרושת הרבה חטאת ואשם עולה ושלמים: לא ליכתוב באדם ותיתי מהבך מבכור ומקדשים ואי אמרת מה לבכור שכן קרושתו מרחם תאמר באדם קרשים יוכיחו שאין קדוש מרחם ואפי' כן פוסל מום בהם. מה לקדשים שכן קרושתו מרובה בכור יוכיח וחזר הדין הצד השוה שבהן שפוסל בהן מום אף באדם נמי. מה להנך שכן קריבין על גבי מזבח מה שאין כן באדם: מה להנך בקדשים ואדם קרושתו מרובה אדם נתרבה במצות קרשים שכן קרושתן מרובה ונוהג קרושת אדם כהן וקרשים בין בפשוטים בין בככורים ראוין לעבודה: קרושתן מאליהן שאין צריך להקדישן: יתר עליהן

מומין אלו, דחשבינ, בבהמה: בין קבועין ובין עוברין פסולין באדם. בכהנים: ויתר עליהן. דפסוליןם) באדם ולא בבהמה הכילון כר': ואמאי. פוסלין באדם והא איכא יבלת דלא כתיבא באדם וכתיב בבהמה ודק תבלול דלא כתיבי באורייתא יכוי המאי, פוסלין באום ווא איכא יכור דיא מוכד בבומה דוץ וובדול דא בוכוים בדומה דוץ וובדול דא כוניב באו יינוא ב גבי מומי בהמה ואמאי קא חשיב להו הכא בבהמה: מילף ילפי מהדדי, מומי בהמה ממומי אדם הלכך חשיב להו לכולהו בבהמה: גדב רמאים. דהוי לח: וליכתב רחמנא לכולהו. מומי בין יכלת בין דק תבלול בחד ולא באידך אלא גרב וילפת לחוד באידך למילף או גבי אדם או גבי בהמה: קלוט וחוטין דליתנהו באדם. דחוטין דאדם לא הוי בגלוי כשל בהמה ולא פסלי באדם ולא קלוט דלא

מרובה. חטאות ואשמות עולות ושלמים